23 Σεπτεμβρίου 2026

Άγιος Σωφρόνιος πατριάρχης Ιεροσολύμων: Η Σύλληψις του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου και Βαπτιστού

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

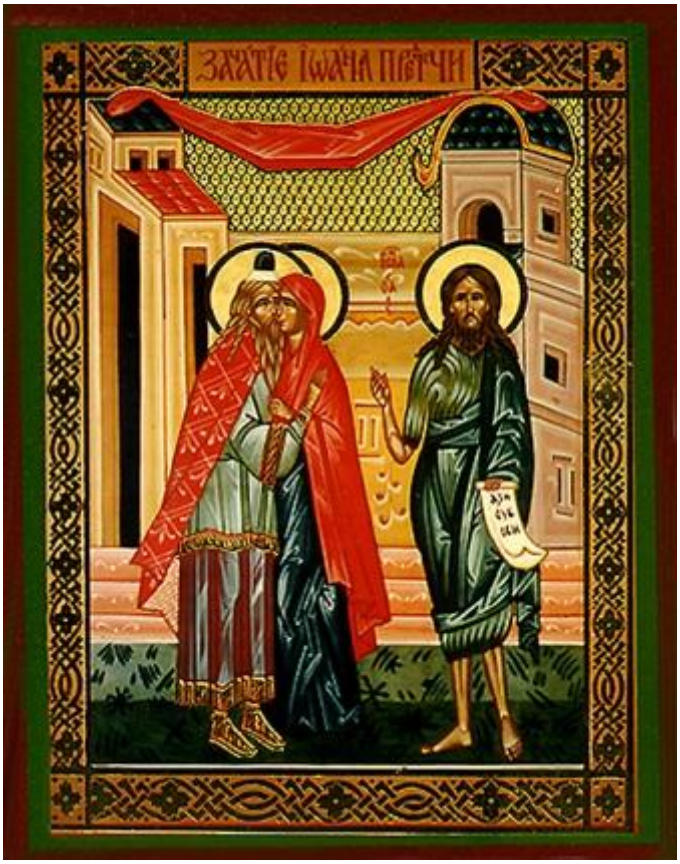

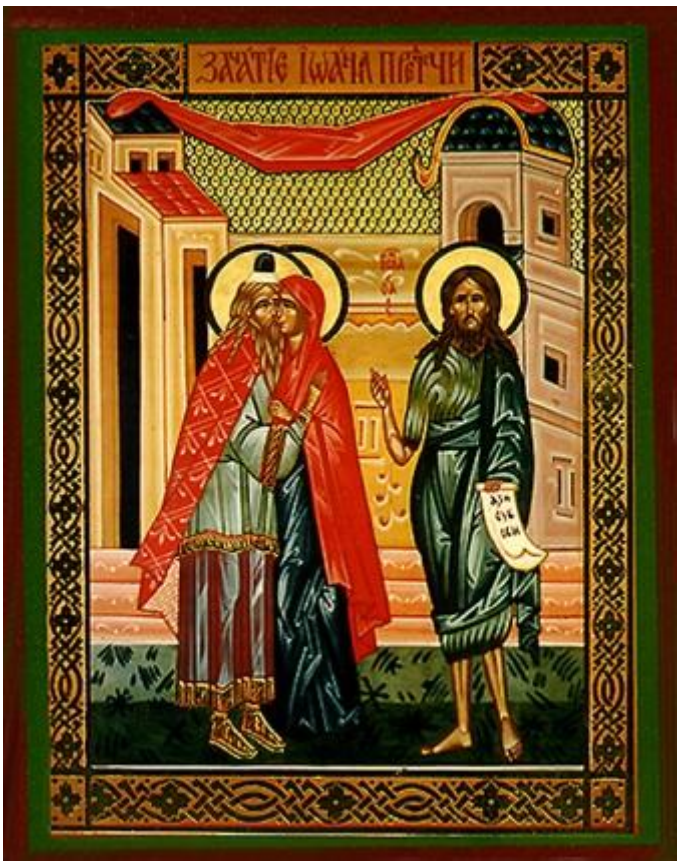

Δος μας, Τίμιε Πρόδρομε, φωνή συ που υπήρξες η φωνή του Λόγου. Δος μας την αυγή εσύ που είσαι το λυχνάρι του θεϊκού φωτός. Βάλε σήμερα τα λόγια μας σε σωστό δρόμο, εσύ που υπήρξες ο Πρόδρομος του Θεού Λόγου. Δεν θέλουμε να σε εγκωμιάσουμε με τα δικά μας λόγια, επειδή τα λόγια μας δεν έχουν μεγαλοπρέπεια και τιμή. Όσοι θα θελήσουν να σε στεφανώσουν με τα εγκώμιά τους, ασφαλώς θα πετύχουν κάτι πολύ πιό μικρό από την αξία σου. Λοιπόν να σιγήσω και να μη προσπαθήσω να διακηρύξω την ευγνωμοσύνη μου και τον θαυμασμό μου, επειδή υπάρχει ο κίνδυνος να μη πετύχω ένα εγκώμιο, άξιο του προσώπου σου; Εκείνος όμως που θα σιωπήσει, πηγαίνει με τη μερίδα των αχαρίστων, γιατί δεν προσπαθεί με όλη του τη δύναμη να εγκωμιάσει τον ευεργέτη του.

Γι’ αυτό, όλο και πιό πολύ σου ζητάμε να συμμαχήσεις μαζί μας και σε παρακαλούμε να ελευθερώσεις τη γλώσσα μας από την αδυναμία, που την κρατάει δεμένη, όπως και τότε κατάργησες, με τη σύλληψη και γέννησή σου, τη σιωπή του πατέρα σου του Ζαχαρία.

Ας μιλήσουμε τώρα για τη θαυμαστή σύλληψη του Τιμίου Προδρόμου. Και πριν από τη σύλληψή του, αυτός φανερώθηκε πως θα γίνει μέγας και τρανός και πως θα υπηρετήσει την προσδοκία των ανθρώπων για πολύ πιό μεγάλες και σωτήριες υποθέσεις, εφόσον δεν θα έμενε άσχετος από τις συνέπειες που είχε για όλο το

ανθρώπινο γένος η πτώση των πρωτοπλάστων και η αποστασία από το Θεό. Και ο νόμος της Παλαιάς Διαθήκης βρήκε το πλήρωμά του στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Όλοι οι δίκαιοι άνδρες και προφήτες περίμεναν με ιερή λαχτάρα τη λύτρωση του ανθρωπίνου γένους και την ποθούσαν και το εύχονταν με ειδικές δεήσεις και το ζητούσαν από το Θεό. Όπως ο Αβραάμ, ο Δαυίδ και τόσοι άλλοι, μάλιστα δε και ο Συμεών που το πέτυχε να Τον δεχθεί στην αγκαλιά του.

Ανάμεσα σε τέτοιους ανθρώπους διακρινόταν και ο πρεσβύτης και ιερέας Ζαχαρίας, που τα χρόνια του είχαν περάσει και μαζί με τη σωματική παρακμή είχαν φέρει και το θάνατο πιό κοντά του. Αυτός προσευχόταν στο Θεό συχνά και επίμονα – γιατί η γλώσσα του δεν είχε δεθεί – να μη στερηθεί ένα τέτοιο θέαμα, που όλοι το περίμεναν, ούτε να βρει το θάνατο, που ήταν τόσο κοντά στη πόρτα του, πριν να δει το Σωτήρα του Κόσμου.

Αυτή τη προσευχή πάντοτε την έκανε ο άγιος αυτός γέροντας στο Θεό, παρακαλώντας τον, τόσο να κάνει ώστε το φως της σωτηρίας να λάμψει γρήγορα, όσο και να του επιτρέψει του ίδιου να δει την ανατολή αυτού του φωτός. Και για να μη τον αρπάξει ο θάνατος αμέτοχο αυτής της θεωρίας, ακριβώς τη στιγμή που θα έφτανε το πλήρωμα του χρόνου γι’ αυτή τη προσευχή, αλλά περισσότερο τότε που ως ιερέας πρόσφερε στο Θεό τις λατρευτικές του υπηρεσίες, σύμφωνα με το Νόμο.

Τον παρακαλούσε λοιπόν η πραγματοποίηση αυτής της υποσχέσεως να γίνει γρήγορα, ώστε όσο το δυνατόν πιό πνευματικά και πιό τέλεια, να λυτρωθούν από το βάρος της αμαρτίας όλοι εκείνοι που μοιράζονταν μαζί του την ιερωσύνη. Αυτό το έκανε κάθε φορά που στο καιρό της εφημερίας του έμπαινε στα Άγια των Αγίων να προσφέρει θυμίαμα. Εκεί που μιά φορά το χρόνο έμπαινε μονάχα ο Αρχιερέας, έχοντας ραντισμένα τα χέρια του με αίμα και δηλώνοντας έτσι τόσο φανερά, με αυτή τη πράξη του, τη θυσία του Σωτήρα μας Χριστού, η οποία θα ήταν η μοναδική και πραγματική θυσία, που την πρόσφερε στο Θεό και πατέρα Του ο Ίδιος και σαν Αρχιερέας και σαν θύμα, σαν αμνός που θυσιάστηκε για τη σωτηρία όλων των ανθρώπων.

Μέσα στα Άγια των Αγίων λοιπόν είχε βρεθεί ο Ζαχαρίας, γιατί ήταν άξιος και είχε τον ιερατικό βαθμό για μια τέτοια υπηρεσία. Καθώς λοιπόν βρισκόταν στο θυσιαστήριο, δέχθηκε μέσα στην επίμονη προσευχή του, την επίσκεψη ουρανίου αγγέλου. Τον είδε να στέκεται δεξιά από το θυσιαστήριο που προσφερόταν το θυμίαμα και να του μιλάει για τον ερχομό του Λόγου του Θεού στη γη, χαρίζοντάς του έτσι την πιο ουράνια και πιο ευχάριστη αγγελία.

Ο Άγγελος που έφερε αυτά τα σπουδαία μηνύματα ήταν ο αρχάγγελος Γαβριήλ.

Αυτός και μόνο με το όνομά του φανερώνει τη σημασία που είχαν τα μηνύματα που έφερνε. Γιατί αυτός ήρθε στο θυσιαστήριο να αναγγείλει θαυμαστά γεγονότα, που θα γινόταν πριν από την ενανθρώπιση του Θεού, για την οποία και ο ιερέας Ζαχαρίας τόσο επίμονα παρακαλούσε. Αυτόν τον Ζαχαρία τον είδε ο άγγελος του Θεού να συγκλονίζεται από το όραμα της παρουσίας του και κατάλαβε ότι όσο πιο πολύ φοβόταν τόσο πιο πολύ κλονιζόταν. Ο τρόμος του Ζαχαρία (Λουκ.1,12) φανέρωνε ότι έφτανε ο χρόνος που θα σταματούσε η απόλυτη ισχύς του Νόμου της Παλαιάς Διαθήκης και ότι ήρθε ο καιρός που οι άνθρωποι θα ακολουθούσαν το δρόμο του Ευαγγελίου. Διώχνει λοιπόν το φόβο από το Ζαχαρία και στη συνέχεια του δίνει τα ευχάριστα μηνύματα. Τι φοβάσαι σεβάσμιε γέροντα, τώρα που παίρνεις αυτά που ζητάς; Τώρα που λυτρώνεσαι από το βάρος της νομικής λατρείας; Τώρα που βλέπεις το φως μετά από τη σκιά;

Αντίθετα πρέπει να χαρείς και να ευχαριστηθείς μαζί μου, γιατί αυτά από τη φύση τους είναι πρόξενα χαράς και ευφροσύνης. Η λύτρωση των ανθρώπων βρίσκεται πιο κοντά τους, έφτασε η ώρα να σηκωθούν οι πεσμένοι. Ο νόμος βρήκε το σκοπό του. Έχει πια ανατείλει ο καιρός της Θείας Χάριτος. Θα δεις το Θεό Λόγο να σαρκώνεται από τη Παρθένο, να γεννιέται όπως όλοι εμείς οι άνθρωποι και να σώζει όλο το ανθρώπινο γένος. Όχι μόνο να θαυμάσεις αυτά που τόσο πολύ επεθύμησες, αλλά και να τα υπηρετήσεις.

Για να πιστέψεις δε στα λόγια μου, του λέγει ο αρχάγγελος, προσθέτω – και σε παρακαλώ να πιστέψεις – ένα αξιοθαύμαστο γεγονός και σου αποκαλύπτω ότι θα γίνουν πραγματικότητα εκείνα για τα οποία είχες χάσει την ελπίδα σου. Ποιά είναι αυτά; <<Η γυναίκα σου η Ελισάβετ, θα σου γεννήσει γιό και θα τον ονομάσεις Ιωάννη. Και θα δοκιμάσεις χαρά και αγαλλίαση και πολλοί θα χαρούν για τη γέννησή του. Αυτός θα αναδειχθεί μεγάλος ενώπιον του Κυρίου και δεν θα πιεί κρασί και οινοπνευματώδη ποτά, και θα γεμίσει από Άγιο Πνεύμα, από το καιρό ακόμα που θα βρίσκεται στη κοιλιά της μάνας του. Και πολλούς απογόνους θα επαναφέρει με τη μετάνοια στο Κύριο και Θεό τους. Θα προπορευθεί πριν από Αυτόν, και θα ετοιμάσει όλους που θα έχουν καλή προαίρεση, ώστε να δεχθούν τον Κύριο.>> (Λουκ.1,13-18).

Και ο Σαμουήλ γεννήθηκε από στείρα γυναίκα, αλλά δεν ήταν γηρασμένη, και ο Ιακώβ και ο Ιωσήφ ήταν καρποί στείρων γυναικών, ο δε Ισαάκ γεννήθηκε μεν από γηρασμένους γονείς, αλλά κανείς δεν πληρώθηκε από Άγιο Πνεύμα όταν ακόμα ήταν στη κοιλιά της μάνας του, ούτε η γέννησή τους προξένησε τόση χαρά, όση αξιώθηκε ο Πρόδρομος της παγκόσμιας χαράς και κανείς δεν έγινε στρατάρχης τουν παρθενικού τάγματος όπως ο Ιωάννης. Πόσο δε μεγάλη απόσταση υπάρχει μεταξύ παρθενίας και ηθικής ακεραιότητας, το μαρτυρούν μόνες τους αυτές οι

ίδιες αρετές.

Μπροστά στα υπέροχα και ανυπέρβλητα δώρα του Ιωάννη και ο ιερέας Ζαχαρίας, έμεινε κατάπληκτος και η πολλή του αμηχανία τον έκανε να δεχτεί με το νου του το κεντρί της δυσπιστίας. Και αποτόλμησε να εκφράσει προς τον άγγελο εκείνα τα φοβερά λόγια της δυσπιστίας: <<Τι είναι αυτό που θα με κάνει να πιστέψω αυτά που μου λες, αφου είμαστε γέροι;>> Αυτά βέβαια δεν τα είπε ως πατέρας του Ιωάννη, αλλά ως εκπρόσωπος του στενόφωνου και βραδύγλωσσου νόμου της Παλαιάς Διαθήκης. Γι' αυτό το λόγο αμέσως σιώπησε, ως τιμωρία της δυσπιστίας του, για να προσημάνει ότι η ισχύς του Μωσαϊκού Νόμου θα σταματήσει, μόλις φανερωθεί πλέον ως άνθρωπος, ο Σαρκωμένος Λόγος, ο Μεγάλος Νομοθέτης της Χάριτος, Ιησούς Χριστός.

Έπρεπε να δεχτεί με απλή πίστη ότι ο Θεός μπορούσε να κάνει, αν ήθελε, οποιοδήποτε αξιοθαύμαστο και υπερφυσικό έργο. Τα πίστεψε όμως όλα αυτά ο Ζαχαρίας, όταν ο Γαβριήλ του επέβαλε τη σιωπή, μέχρι να γίνουν αυτά που του φανέρωσε.

Αυτό το σημείο θα έχεις να είσαι βουβός, επειδή δεν πίστεψες τα λόγια μου. (Λουκ. 1,19-20). Εφόσον λοιπόν δυσπίστησε για τη γέννηση της φωνής του Λόγου, ήταν δίκαιο να στερηθεί και τη δική του φωνή.

Ο Ιωάννης λοιπόν βλάστησε στην άγονη γη, δηλαδή στη στείρα μήτρα της μάνας του και κήρυξε στην έρημο την Ιουδαϊκή, δηλαδή στις ψυχές, που δεν είχαν καρπούς πίστεως.

Γιατί πως θα μπορούσε ποτέ να μη πειστεί στα χαρμόσυνα αυτά μηνύματα ο σεβάσμιος αυτός γέροντας και ιερέας, που όχι μόνο πίστευε στο Νόμο, αλλά δίδασκε και τους άλλους να περιμένουν το Μεσσία και προσευχόταν επίμονα γι' αυτό. Προτύπωνε λοιπόν και συμβόλιζε ο ίδιος της δυσπιστία όλων εκείνων που θα έμεναν έξω από τη πίστη στο Χριστό.

Ο μεγάλος λοιπόν αυτός ιερέας δυσπίστησε μυστικά και πιο μυστικά χάνει τη φωνή του, για να φανερώσει με το τρόπο αυτό πόσο παράλογη θα είναι η δυσπιστία των Ιουδαίων για τον αναμενόμενο Μεσσία.

Ο Ζαχαρίας ετοιμάσθηκε από το Θεό και στάθηκε στα χέρια του Θεού ένα τέλειο και κατάλληλο όργανο. Το πνευματικό του ανάστημα φανερώνεται από αυτά που προφήτευσε για το παιδί του λέγοντας: <<Και συ παιδί μου, θα ονομαστείς προφήτης του Υψίστου, γιατί θα προηγηθείς πριν από το Κύριο, για να ετοιμάσεις στις καρδιές των ανθρώπων τους δρόμους Του.>> (Λουκ.1,76-78). Άρα όπως είναι γραμμένο, ο Ζαχαρίας πληρώθηκε από το Άγιο Πνεύμα και δεν θα γινόταν πατέρας

του Ιωάννη, αν δεν ήταν άξιος για μια τέτοια τιμή.

Η ευαγγελική μαρτυρία που αναφέρεται στους γονείς του Ιωάννη, φανερώνει ότι ζούσαν πάνω στην ακρόπολη των αρετών, γι' αυτό τους αποκάλεσε δίκαιους, ενώπιον του Κυρίου. Και συλλαμβάνεται στη κοιλιά της αγίας μάνας του, που ήταν κοσμημένη με προφητικό χάρισμα, από τον ιερέα και προφήτη πατέρα του. Ο Ιωάννης που μόνος από τους ανθρώπους αξιώθηκε να προφητεύσει, όντας ακόμα στη κοιλιά της μάνας του, όταν αξιώθηκε να αναγνωρίσει το Δεσπότη Χριστό, μέσα στη κοιλιά της Παρθένου. Έτσι και πριν από την ώρα του έγινε προάγγελος του ερχομού του Χριστού, γιατί δεν στάθηκε τίποτε ικανό να τον εμποδίσει, ούτε που δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει τη γλώσσα του, ως βρέφος με τα σκιρτήματά του φώναζε ότι τώρα βρίσκεται μπροστά του Αυτός που θα μας λυτρώσει. Και η μητέρα του θα πει τότε στη Μακαρία Παρθένο: <<Ευλογημένος ο καρπός της κοιλίας σου.>> Αυτό είναι κήρυγμα του Ιωάννη, έστω και αν έχει διακηρυχθεί από το στόμα της Ελισάβετ.

Και βέβαια γνωρίζουμε ότι λύθηκε η αφωνία του Ζαχαρία όταν έδωσε το όνομα του Ιωάννη, που σημαίνει δώρο, Χάρη Θεού.

Εμείς που αξιωθήκαμε να γνωρίσουμε το τρόπο που ανέτειλε ο λύχνος, που χαρίζει σε μας την ανταύγεια του Αγίου Πνεύματος να προσπαθήσουμε να ζήσουμε και να μεταδώσουμε τα μυστικά αυτά νοήματα που κρύβονταν στη σύλληψη και το όνομα του Ιωάννη.

* * *

Εορτάζει η Εκκλησία μας όχι μόνο την γέννηση, αλλά και τη σύλληψη των αγίων μας και έτσι φαίνεται πόσο εγκληματικό πράγμα είναι οι εκτρώσεις στα ανυπεράσπιστα έμβρυα.

*(**Απόσπασμα:** ΤΟ ΘΕΪΚΟ ΛΥΧΝΑΡΙ-ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΚΑΡΕΑ-ΛΟΓΟΣ Ε΄)*

***Πηγή**: http://blogs.sch.gr/kantonopou/2010/09/23/%CE%B7-%CF%83%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%B3%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B9%CF%89%CE%AC%CE%BD%CE%BD%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%81%CF%8C%CE%BC/*